

ประเด็นที่ใช้ในการประเมินการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ

ในการประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในกับหน่วยงานนำร่อง จำนวน 21 หน่วยงาน ในปี พ.ศ. 2554 พบว่าหลักเกณฑ์บางส่วนยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลางจึงได้ปรับปรุงเกณฑ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ที่ปรับปรุงใหม่ด้วย โดยปรับจากเดิม จำนวน 41 ประเด็น คงเหลือ 16 ประเด็น และเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยตรวจสอบภายใน ในแต่ละประเด็นได้กำหนดการวัดผลเป็น 5 ระดับ คือ 0-4 โดยคะแนนวัดผลที่ระดับ 3 จะถือว่าการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐาน ในเบื้องต้นนี้ จะได้นำเสนอรายละเอียดของแต่ละประเด็นที่ควรปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน (ระดับ 3) เพื่อให้ท่านได้ศึกษาและทำความเข้าใจล่วงหน้าก่อนที่จะเข้ารับฟังการชี้แจงในรายละเอียด ในวันที่ 30 เมษายน 2555 และเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการประเมินในปี 2556 ต่อไป ดังนี้

มาตรฐานด้านคุณสมบัตินี้ มี ๖ ประเด็น ได้แก่

ประเด็นการประเมินที่ ๑) กฎบัตรการตรวจสอบภายใน มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

การจัดทำกฎบัตรการตรวจสอบภายใน มีองค์ประกอบครบถ้วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ สายการบังคับบัญชาอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ค่านิยมของการตรวจสอบภายใน มาตรฐานและจริยธรรมในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน องค์ประกอบดังกล่าวต้องครอบคลุมลักษณะงานให้ความเชื่อมั่นและงานการให้คำปรึกษา และได้รับความเห็นชอบโดยหัวหน้าส่วนราชการ อีกทั้งมีการทบทวนกฎบัตรและนำเสนอหัวหน้าส่วนราชการทุกปี และเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันในส่วนราชการ

ประเด็นการประเมินที่ ๒) การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

- การเสนอรายงานตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการ
- อนุมัติแผนการตรวจสอบโดยหัวหน้าส่วนราชการ

- มีการกำหนดกรอบความประพฤติเกี่ยวกับความเที่ยงธรรมและข้อจำกัดของความเป็นอิสระหรือความเที่ยงธรรม/มาตรฐานจริยธรรม/คุณธรรมของหน่วยตรวจสอบภายในเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบ บุคลากรของหน่วยงานตรวจสอบภายในทราบและถือปฏิบัติตามกรอบฯ ที่กำหนด อีกทั้งได้เผยแพร่กรอบฯ ดังกล่าวให้ทราบทั่วกันในส่วนราชการ

ประเด็นการประเมินที่ ๓) ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบภายใน มีรายละเอียดการพิจารณาโดยพิจารณาจากระยะเวลาของการมีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบของบุคลากรในหน่วยงานตรวจสอบภายใน และวุฒิบัตรด้านการตรวจสอบภายในที่ได้รับ

ประเด็นการประเมินที่ ๔) การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในอย่างระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

ในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในต้องมีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานไว้ในกระดาษทำการที่เป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมทุกกระบวนการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบทานระบบการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงเพื่อวางแผนการตรวจสอบ การวางแผนการตรวจสอบ การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ การตรวจสอบภาคสนาม และการสรุปข้อตรวจพบ และมีการกำกับดูแลและสอบทานการปฏิบัติงานที่สำคัญโดยหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน/ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสม อีกทั้งมีการยืนยันถึงความถูกต้อง เหมาะสมของเรื่องที่ตรวจพบและข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะกับหน่วยรับตรวจ และไม่มีข้อกักท้วงจากหน่วยรับตรวจต่อรายงานผลการตรวจสอบหรือหากมีข้อกักท้วงแต่สามารถแก้ไขข้อกักท้วงอย่างมีเหตุผลได้

ประเด็นการประเมินที่ ๕) การพัฒนาวิชาชีพการตรวจสอบภายใน มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

- มีแผนการพัฒนาศักยภาพในระดับหน่วยงาน และระดับบุคคล และมีการพัฒนาครบถ้วนตามแผน
- มีการฝึกอบรมด้านการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง และความรู้ที่เป็นประโยชน์

ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ๓๐ ชม. : คน-ปี

ประเด็นการประเมินที่ ๖) การประเมินผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

- มีการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงาน ทั้งจากภายในและภายนอก โดยผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์การตรวจสอบภายใน และรายงานผลการประเมินให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ
- มีการกำหนดแผนหรือแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงตามผลการประเมิน และดำเนินการพัฒนาตามแผนหรือแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงนั้น พร้อมทั้งสรุปผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการ

ประเด็นการประเมินที่ ๗) การวางแผนการตรวจสอบ การเสนอและอนุมัติแผนการตรวจสอบ มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

- การจัดทำแผนการตรวจสอบต้องจัดทำตามผลการประเมินความเสี่ยง มีการนำข้อมูลข่าวสารของฝ่ายบริหารมาใช้ประกอบการพิจารณา แผนฯที่จัดทำมีความสอดคล้องกับนโยบาย/ความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการ ครอบคลุมประเภทงานให้ความเชื่อมั่น และงานการให้คำปรึกษา และมีองค์ประกอบครบถ้วน และได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการภายในเดือนกันยายน
- มีการจัดทำแผนการตรวจสอบระยะยาวที่ครอบคลุมหน่วยรับตรวจ/กิจกรรม(Audit Universe) และไม่เกิน ๕ ปี

ประเด็นการประเมินที่ ๘) การประเมินความเสี่ยงเพื่อวางแผนการตรวจสอบ มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

มีการระบุปัจจัยเสี่ยงที่ครอบคลุมภารกิจของส่วนราชการ วิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง และนำผลการประเมินความเสี่ยงไปใช้ในการวางแผนการตรวจสอบ

ประเด็นการประเมินที่ ๙) งบประมาณและอัตรากำลังของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

- หน่วยงานตรวจสอบภายใน มีกรอบงบประมาณของตนเอง และกรอบอัตรากำลังผู้ตรวจสอบภายใน ครบมีผู้ปฏิบัติงานเต็มจำนวนตามกรอบอัตรากำลัง

ประเด็นการประเมินที่ ๑๐) นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน การประสานงาน มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

- มีการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และมีการสื่อสารอย่างทั่วถึงภายในหน่วยงานตรวจสอบภายใน พร้อมทั้งมีการทบทวนหรือปรับปรุงนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับศักยภาพของหน่วยงานตรวจสอบภายใน โดยมีการขอรับนโยบายหรือความคิดเห็นจากหัวหน้าส่วนราชการมาประกอบในการพิจารณา
- มีแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่เป็นปัจจุบันและนำไปใช้ในการปฏิบัติตรวจสอบ
- มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานเพื่อให้ขอบเขตของงานตรวจสอบครอบคลุมเรื่องที่สำคัญอย่างเหมาะสม และลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน

ประเด็นการประเมินที่ ๑๑) รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

มีการรายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน ๓ ครั้ง ในรอบปี และมีสาระสำคัญครบถ้วน

ประเด็นการประเมินที่ ๑๒) กิจกรรมการตรวจสอบภายในต้องประเมินและช่วยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของส่วนราชการ มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

กิจกรรมการตรวจสอบภายในมีการประเมินกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของส่วนราชการ ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน และมีการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพปรับปรุงระบบงาน/กระบวนการทำงาน

ประเด็นการประเมินที่ ๑๓) การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ (Engagement Plan) มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

สามารถจัดทำแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบครบถ้วนทุกภารกิจงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีและแผนที่จัดทำต้องสอดคล้องกับภารกิจที่รับผิดชอบหมาย มีองค์ประกอบครบถ้วนและมีการนำแผนที่จัดทำไว้ไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนามจริง

ประเด็นการประเมินที่ ๑๔) การปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนาม มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

มีการระบุ รวบรวม วิเคราะห์และประเมินผล ข้อมูลที่ได้จากภาคสนามตรวจสอบทุกภารกิจงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีไว้ในกระดาษทำการ และได้รับการสอบถามจากหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน/ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสม

ประเด็นการประเมินที่ ๑๕) รายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบครบถ้วนตามแผนการตรวจสอบประจำปี รายงานการตรวจสอบประกอบครบถ้วน และนำเสนอหัวหน้าส่วนราชการไม่เกิน 2 เดือนนับจากวันตรวจสอบแล้วเสร็จตามแผนการตรวจสอบ

ประเด็นการประเมินที่ ๑๖) การติดตามผลการตรวจสอบ มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

มีการกำหนดระบบ/เกณฑ์การติดตามผลการตรวจสอบอย่างชัดเจน มีการรายงานการติดตามผลการตรวจสอบตามระบบ/เกณฑ์การติดตามผล และมีการรายงานผลการติดตามเสนอหัวหน้าส่วนราชการ